

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: 26.3.2016

Sayı: 391

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA

Türkiye’de gündeme konu olan iş kazaları ya da meslek hastalıkları sebebi meydana gelen işçi ölümlerinin gün be gün arttığı görülmektedir. Türkiye’de kayıtlı olan ve kayıt dışı çalıştırılan işçilerin ölümlerindeki net rakam ve ölüm sebeplerin ne yazık ki net olarak bilinmemektedir. Artarak seyreden işçi ölümlerinin önüne geçilebilmesi, ölüm nedenlerinin altındaki sebeplerin etraflıca incelenmesi, ölümlerdeki net rakamların ortaya çıkarılması ve yaşanan tüm mağduriyetlerin ortadan kaldırılması amacıyla Anayasa’nın 98, TBMM’nin 104. ve 105. Maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

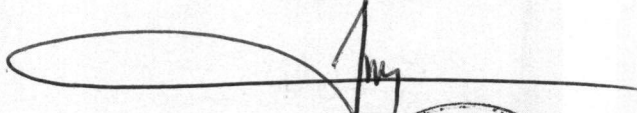
22.03.2016

(2)
Recep Tayyip Erdoğan

Nurhayat Altın Kayaşlı
Bursa Mu (3)

ÖZGÜR YILMAZ
Uşak (5)

Ahmet AKIN
Balıkesir Mu. (7)

Faik Kalkan
Kocaeli (8)

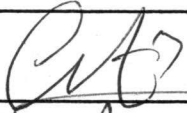
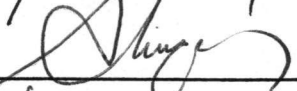
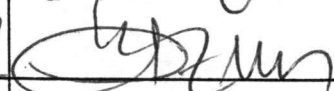
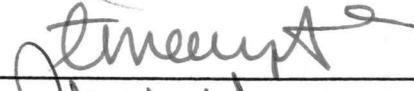
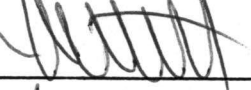
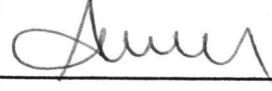
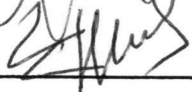
Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili
(1)

Muht. Emel
Ankara U. (4)

(6) Bülent Y. Bektaroğlu
GİRESUN

391... Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
ONURSAL ADIGÖZER	İstanbul	
Bülent ÖZ	Gaziantep	
Ali Akif Akıncı	Manisa	
Kamil Oğuz Sındır	İzmir	
Ali AKYILDIZ	Sivas	
Ali Özcan	İstanbul	
Alaettin Elçi	Gaziantep	
Barış Tokdemir	İstanbul	
A. Tuncay Ökten	İzmir	
Mikail Yeşil	Ankara	
Ayhan Çerçöz	İzmir	
Ali Yipit	İzmir	
Namık Hancı	Balıkesir	
Devrim Kök	Antalya	

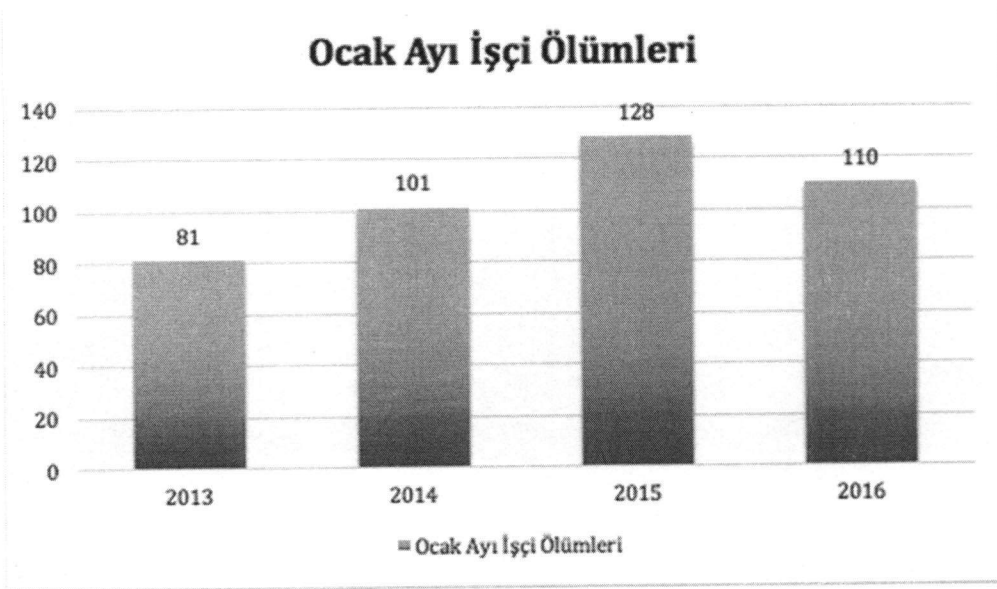

GEREKÇE

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), dünyada her 15 saniyede bir, iş kazaları ya da mesleki hastalıklar nedeniyle yaşamını yitiren işçiler olduğunu ifade etmiştir. Bu, senede 2,3 milyon işçinin hayatını kaybetmesi anlamına gelmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'ya göre yine her 15 saniyede 153 işçi, iş kazasına maruz kalmaktadır.

Türkiye'de işçi ölümleriyle ilgili resmi verilere Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) istatistiklerinden ulaşabilmek mümkündür. Ancak SGK'nın iş kazaları ve iş hastalıklarıyla ilgili istatistiklerinde sınırlı sayıda vakanın kayıt altına alındığı, bunun sebebinin de sadece hizmet akdi ile çalıştırılanları, dolayısıyla çıraklar ve kendi hesabına çalışanları hesaba katmadığı yönünde de ifadeler mevcuttur.

Kaynak olarak basın takibi, işçi örgütlerinden ve işçi yakınlarından gelen bilgilerle sürekli güncellenen veriler sağlayan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin verilerine göre 2015'te 1.730 işçinin hayatını kaybettiği, sadece 2016 Ocak ayında ise hayatını kaybeden işçi sayısının 110 olduğu iddia edilmektedir.

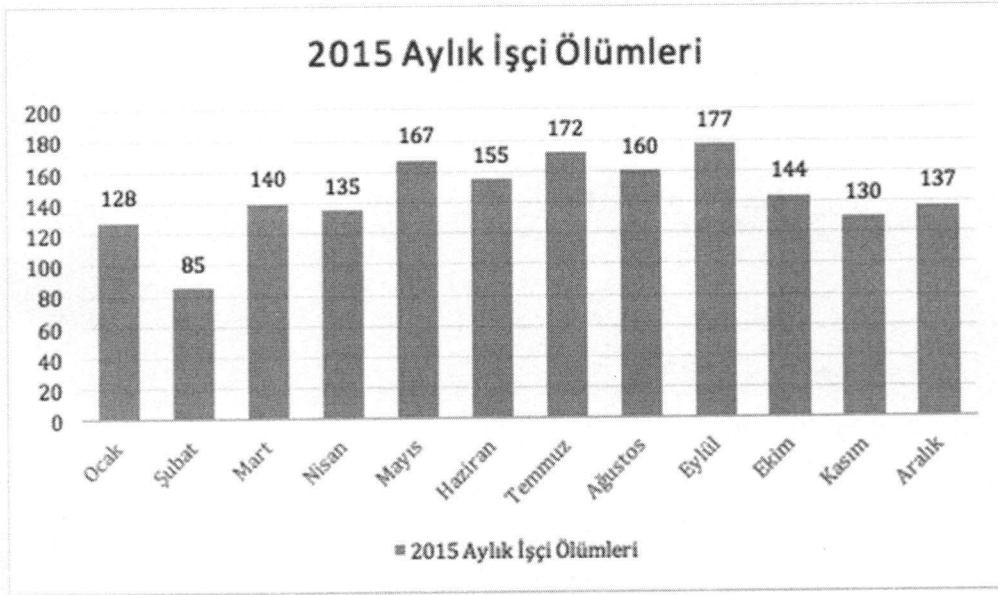

Yıllar	İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölüm sayısı
2002	878
2003	811
2004	843
2005	1096
2006	1601
2007	1044
2008	866
2009	1171
2010	1454
2011	1710
2012	745
2013	1235
2014	1264
Toplam	14718

Toplam üç ayrı kaynaktan alınan veriler 2002 – 2014 yılları arasında iş kazaları ve meslek hastalıklarından dolayı 14.718 işçinin hayatını kaybettiğini göstermektedir.

(İş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle hayatını kaybeden işçi istatistikleri Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından tutulmaktadır. 2002 – 2012 yılları arasındaki istatistiklerin kaynağı SGK internet sitesidir. 2013 yılı verisi İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi verilerinden 2014 Eylül itibariyle veriler de iş kazaları ile ilgili açık veri tabanı olan Dağ Medya proje verilerinden alınmıştır.)

Türkiye’de iş kazalarına yönelik verileri elde edebildiğimiz tek kaynak SSK yıllık istatistikleridir. Ancak gerek işyeri sağlık birimlerinde çözümlenen iş kazalarının SSK’na yansımaması, gerekse olası teftiş çekinceleri nedeniyle işletmeler tarafından yansıtılmayan kazalar, kayıtlı işçilerin SSK dışı resmi ya da özel sağlık kuruluşlarında bildirimsiz müdahalelerinin yapılması, dikkate alındığında, iş kazalarına ait “reel” tabloyu bilebilmek olanaklı değil.

Ülkemizde 1999 yılı içinde 77.955 iş kazası meydana gelmiştir. İş kazası insidans hızı 100.000 işçide 1336.6 olarak gerçekleşmiştir. Bu kazalar sonucunda 1165 çalışan hayatını kaybetmiştir. Fransa’da 1998 yılı için 679.162 kaza bildirilmiştir. Bu kazaların 46.701’i sürekli iş görmezliğe neden olmuş, 683 kaza ölümle sonuçlanmıştır.

1997 ILO “iş kazası insidans hızı” verilerine göre Türkiye (0.29), Kore (0.33) ve Hindistan (0.34) gibi ülkelerle benzerlik göstermekte, özellikle Avrupa Birliği ülkelerine göre olumsuz bir tablo sergilemektedir.

Avrupa Birliği iş sağlığı (OSHA) departmanı tarafından üye ülkelerdeki çalışma sağlığı profilini yansıtmayı amaçlayan pilot bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada örneklem grubu üzerinde çalışma ortamından kaynaklanan maruziyetler konusunda görüşmeler yapılmıştır ve

örnek bir profil çıkarılmıştır. Buna göre çalışanların maruziyet ifade ettikleri indikatörler şunlardır:

Gürültü % 28, Vibrasyon % 24, yüksek sıcaklık % 20, % 23 düşük sıcaklık, % 34 ağır kaldırma, % 58 tekrarlayan hareketler, % 45 postür bozuklukları, % 14 kimyasallar, % 54 yüksek hızlı - stresli çalışma, % 67 zorlayıcı – buyruğa dayalı iş ortamı, % 4 fiziksel şiddet, % 45 monoton iş ortamı.

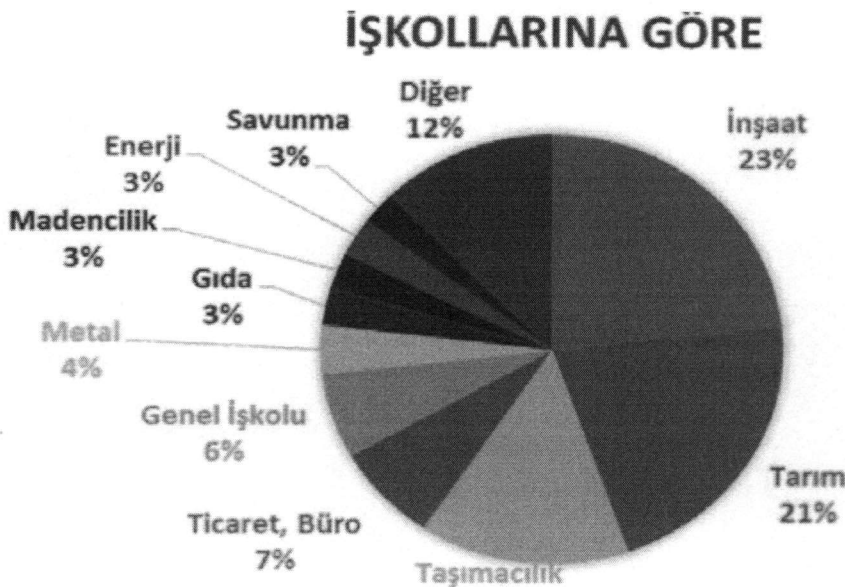
AB ülkelerinde 3 günden daha fazla işgünü kaybına neden olan kaza sayısı 1996 yılı için 4. 757. 611 olarak tespit edilmiştir. Kazaların yaklaşık % 30'u imalat sektöründe, % 20'si inşaat iş kolunda meydana gelmiştir. Aynı yıl içinde kazalar sonucunda 5549 kişi hayatını kaybetmiştir. Ölümle sonuçlanan kazaların % 25'i inşaat, % 20'si imalat sektörüne aittir. Kazalar sonucunda ölen çalışanların % 93'ü erkektir.

Ülkemizde, iş kazalarının % 72.4'ü sigortalı sayısının 50'nin altında bulunduğu küçük işyerlerinde meydana gelmiştir. Bu tip işyerleri yasal olarak hekim bulundurmak zorunda olmayan, çalışan sağlığı kültürünün yerleşmediği işyerleridir.

İş kazalarına bağlı kayıp günler açısından, en fazla kayıp yaratan sektörün imalat sektörü (özellikle dokuma, madeni eşya), ölümle sonuçlanan kazaların en fazla görüldüğü ilk 3 sektörün ise; inşaat – taşımacılık – imalat şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Her ne kadar ortalama bir veriye ulaşılsa da, işletmelerde iş kazalarına yönelik kayıt ve istatistik işlemlerinin uygun yapılmadığı ve rakamların net olmadığı görülmektedir.

Ülkemizde kayıt dışı çalışanların 5-6 milyon işçi olarak tahmin edilmektedir. Matematiksel olarak kayıtlı 5,5 milyon işçi verilerinin kabaca iki misli iş kazası beklense de bu grupta olan iş kazaların sayısının, daha kötü çalışma şartları sebebiyle çok daha fazla olması şaşırtıcı olmayacaktır.

En çok işçi ölümü yaşanan işkollarının Türkiye içindeki yüzdelik dağılımı

Tüm dünyada iş kazası istatistikleri iş kazası tanımındaki değişik görüşler ve ülkelerin bu tür verileri toplama ve kamuya açık sunma konusundaki isteksizlikleri nedeniyle oldukça tartışmalı rakamlar içermektedir.

Türkiye’de iş kazası istatistiklerini tutan kurum olan Sosyal Güvenlik Kurumu’nun en güncel verisi 2012 yılı için yaklaşık 74 bin iş kazası olduğunu ve bu kazalar sonucunda 745 işçinin hayatını kaybettiğini belirtmektedir. Fakat bu istatistikler kayıt altına alınmış iş kazalarını kapsamaktadır. TÜİK’in 2013 yılında anket yöntemiyle yaptığı araştırmadan ulaştığı sonuçlara göre son 12 ayda iş kazası geçiren kişi sayısı 706 bindir. Bu gösterge önemli ölçüde iş kazası vakasının kayıt dışı olduğunu ortaya koymaktadır.

Devrimci İşçi Sendikaları Araştırma Merkezi’nin (DISK-AR) Türkiye’deki işçi statüsünde kayıtlı çalışan üzerinden yaptığı hesaplamada Türkiye’de ölümlü iş kazası oranı yüz binde 14,3’tür. Bu oran 27 ülkeyi kapsayan AB ortalamasında her yüz bin kişide 2,1’dir. Fakat Türkiye’de resmi istatistiklerde bu oran hesaplanamamaktadır.

Makina Mühendisleri Odası (MMO) Genel Merkezinin hazırladığı İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Raporu’na göre Türkiye, ölümlü iş kazalarında Avrupa birincisi, dünya üçüncüsüdür.

Kayıt dışı çalışan işçilerin sayıca fazla olması iş kazalarında meydana gelen ölümlerin net olarak saptanamamasına neden olmaktadır. Gerek kayıt dışı çalışan gerek kayıtlı çalışan işçilerin iş kazaları ya da meslek hastalıkları nedeniyle ölümlerinin gün geçtikçe artış göstermesi hem ülkemiz açısından telafisi mümkün olmayan ciddi bir kayıp hem de AB’ye adaylık süreci devam eden Türkiye’nin uluslararası arenada ciddi prestij kaybına neden olan bir durumdur.

Yukarıda arz ve izah olunan gerekçelerle Anayasanın 98, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’nci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

